

1

— Žinojote, kad šiose apylinkėse buvo užpulta ir apiplėšta moteris? — prabyla Karla leisdama ilgai savo juodų plaukų uodegėlei nusirangyti per vieną petį. — Tiksliau, Veimute. Bet taip galėjo nutikti ir čia. Papildomas atsargumas niekada nepakenks. Ją rado suknežintu veidu.

Paskutinis sakinyš ištartas slopiu balsu, bet klausia aš nesiskundžiu. Norėčiau, kad Karla nepasakotų man tokių dalykų. Istorijas pamirštu, bet jų sužadintas nerimas išlieka ir labai ilgai manęs nepaleidžia. Sudrebėjusi dirsteliu pro langą. Nenučiuokiu, kurioje pusėje plyti Veimutas. Pro šalį praskrenda paukštis.

— Ar kiaušinių turiu užtektinai?

— Per akis, todėl šiandien jums nereikės niekur eiti.

Ji pakelia savąjį slaugytojos aplanką, linkteli žiūrėdama man į akis, kol atsakau tuo pačiu. Pasijuntu grįžusi į mokyklą. Prieš akimirką mano galvoje kažkas buvo, lyg ir istorija, bet aš pamečiau jos giją. Senų senovėje... ar ji pra-

sideda taip? Senų senovėje tamsaus miško tankmėje gyveno senutė vardu Modė. Tęsinio nesumąstau. Senoji moteris turbūt laukia, kol ją aplankys duktė. Gaila, kad pati nesu įsikūrusi dailiame nedideliame kotedže, stovinčiame tamsioje girioje, — šitai įsivaizduoti sugebėčiau. O anūkė galėtų man atnešti kraitelę su maistu.

Kažkur name nuskamba dūžis, paskatinęs mane žvilgsniu aprėpti svetainę ir pamatyti ant minkštasuolio ranktūrio nublokštą gyvį, kuris šiaip jau nešiojamas lauke. Jis priklauso Karlai. Toji niekada nenumeta gyvio ant kabyklos, nes greičiausiai baiminasi, kad užmirš jį pasiimti. Įnirtingai spoksau į padarą įsitikinusi, kad tas spruks į kambario kertę arba suės mane, užims mano vietą. Tada Keitei reikės laidyti pastabas apie jo dideles akis, didelius dantis.

— Kiek čia persikų skardinių! — iš virtuvės šaukia Karla. Slaugytoja Karla. „Slaugytojos“, štai taip jos vadinamos. — Liaukitės pirkusi maistą! — antrąsyk užgriaudėja. — Girdžiu, kaip stalo „Formica“ laminatą brūžina skardinės. Prikaupėte tiek, kad pavalgydintumėte visą armiją.

Prikaupiau maisto... jo niekuomet nebūna per daug. Didžiuma kažkur pranyksta, ir man niekaip nesiseka rasti įsigytų pirkinių. Neįsivaizduoju, kas viską sukerta. Duktė kalba panašiai. „Gana tų skardinių“, — sako, naršydama spinteles, kai tik pasitaiko proga. Turbūt ką nors maitina. Nes, jai išėjus iš namų, dingsta ir pusė produktų, o paskui ji stebisi, kodėl vėl turiu keliauti į parduotuvę. Šiaip ar taip, man gyvenime liko ne kažin kiek malonumų.

— Man gyvenime liko ne kažin kiek malonumų.

Atsisėdu tiesiau, kad mano balsas nuvilnytų į virtuvę. Fotelio kraštuose spraudžiasi susukti, žvilgantys šokoladu-

kų popierėliai. Kai ima čezėti į pagalves, nubraukiu juos šalin. Patrikas, mano vyras, dėl saldumynų gausos išūždavo man ausis. Namuose jų valgydavau apščiai. Džiaugdavausi galėdama mėgautis citrininiu šerbetu arba saldainiais su karameliniu įdaru, kada tik panorėdavau, mat centrinėje telefonų stotyje mums drausdavo liestis prie skanėstų — niekam nesinori bendrauti su burną prisikimšusia telefoniste. Bet sutuoktinis aiškino, esą saldainiai gadina dantis. Įtariu, kad jis labiau nerimavo dėl mano figūros. „Polo“ mėtinukai tapo mūsų kompromisu, ir man jie vis dar patinka, bet šiuo metu niekas netrukdo ištuštinti visos dėžutės irisų, jei tik jų užsigėdžiu. Galiu kirsti gardumynus nuo pat ryto. Žinau, kad dabar — rytas, nes saulė blizgina paukščių lesyklėlę. Patekėjusi ji nutvieskia lesyklą, o vakare spinduliais apšviečia pušį. Prabėgs visa diena, kol jie smigs į medį.

Į svetainę užsukusi Karla pasilenkia ir surenka aplink mano kojas išsibarsčiusius popiergalius.

— O, brangioji, nė nemaniau, kad esi čia, — sakau.

— Paruošiau jums priešpiečius. — Ji nusilupa vienkartinės pirštines. — Įdėjau į šaldytuvą, ir ant durų prilipdžiau raštelį. Dabar be dvidešimties minučių dešimta, bet pasistenkite jų neliesti iki dvyliktos, sutarėm?

Kalba taip, lyg aš nuolat viską praryju, vos tik ji dingsta iš namų.

— Kiaušinių turiu užtektinai? — netikėtai pasijuntu išalkusi.

— Per akis, — Karla numeta ant stalo slaugytojos ap-lanką. — Man metas keliauti. Vėliau ateis Helena, gerai? Iki.

Laukujės durys užsitrenkia, ir aš girdžiu, kaip Karla pasuka raktą spynoje. Uždaro mane. Pro langą matau ją,

gurgždančią takeliu. Ant savo uniformos dėvinčią striukę su gobtuvu kailiniais apvadais. Slaugytoja vilko kailyje.

Vaikystėje mielai likdavau viena namuose, nes tada galėdavau iš podėlio pasiimti maisto, apsivilkti geriausius savo drabužius, įsijungti gramofoną ir gulinėti ant grindų. Nūnai mane labiau pradžiugintų draugija. Kai nusprendžiu sutvarkyti spinteles ir patikrinti, kokius priešpiečius suruošė Karla, paaiškėja, kad virtuvėje tebedega šviesa, o pati aplinka primena tuščią sceną. Beveik tikiuosi, kad kas nors įeis, galbūt motina su pirkiniais arba tėtis pilnomis rankomis žuvies ir skrudintų bulvyčių, ir išstas kokią dramatišką repliką, kaip vienoje iš pjesių, statomų teatre ant tilto į jūrą. Tėvas pareikš: „Tavo sesers nebėra“, nuskambės būgnijimas, trimito ar kitokio instrumento garsai, mama pridurs: „Ji niekada nebegrįš“, o tada specialiai dėl žiūrovų įsispiginsime vieni į kitus. Iš šaldytuvo traukiu lėkštę spėliodama, kokie bus mano žodžiai. Prie indo priklijuota žinutė skelbia: *Priešpiečiai Modei, valgyti po dvyliktos*. Nuplėšiu plėvelę. Randu sumuštinį su pomidorais ir sūriu.

Jį sudorojusi nusvyruoju atgal į svetainę. Čia taip ramu; garsiai netiksi netgi laikrodį. Bet jis rodo laiką, ir aš stebiu, kaip virš dujinio židinio lėtai juda rodyklės. Man reikės užpildyti begalę dienos valandų ir kažkuriuo momentu teks įsijungti televizorių. Šiuo metu rodoma viena iš sėdimosio tipo programų. Du žmonės pritūpę ant sofos linksta prie moters, įsitaisiusios ant sofos priešais. Jie šypsosi ir linguoja galvomis, kol galiausiai vienišė pravirksta. Man galva neišneša, kas ten vyksta. Vėliau prasidės laida, kurioje žmonės lankosi įvairiuose namuose ir ieško perduodamų daiktų. Bjaurių, tačiau stebėtinai vertingų.

Prieš keletą metų būčiau savimi pasibaisėjusi — die-

ną žiūriu televizorių! Bet ką dar veikti? Retsykiais skaitau, deja, romanų siužetų esmės nebesuvokiu ir niekaip neatsimenu, ties kokių puslapiu sustojau. Galiu išsivirti kiaušinį. Suvalgyti kiaušinį. Įsijungti televizorių. O paskui tiesiog laukti: Karlos, Helenos, Elizabetos.

Elizabeta yra vienintelė man likusi draugė; visos kitos persikrausčiusios į globos namus arba jau kapuose. Ji dievina laidas apie pirkėjų viešnages į skirtingus būstus ir tikisi vieną dieną aptikti lobį, į kurį niekas neatkreipė dėmesio. Sukryžiausi pirštus, kad sektųsi, labdaros parduotuvėse nuolat įsigyja klaikiai atrodančių lėkščių ir vazų. Protarpiais pati jai ką nors nuperku, dažniausiai akis rėžiančių porceliano gaminių; tai savotiškas žaidimas — kam pavyks rasti šlykščiausią indą „Oxfam“ labdaros krautuvėlėje. Elgiamės gana vaikiškai, bet aš pamažu suvokiu, kad jaučiuosi savimi tik tada, kai esu su Elizabeta, kai mudvi kvatojame.

Regis, man derėtų prisiminti tam tikrą su ja susijusį dalyką. Galbūt Elizabeta prašė kažką jai atnešti? Virtą kiaušinį arba kelis šokoladukus. Sūnus kone marina ją badu. Sau net naujų skutimosi peiliukų neperka. Pasak Elizabetos, skustuvus vis apdrasko jo oda, ir ji nerimauja, kad atžala persirėš gerklę. Kai kada linkiu jam pasipjauti. Apigailėtinas šykštuolis. Jei draugei neparūpinčiau vieno kito maisto produkto, ji visiškai sudžiūtų. Turiu raštelį, liepiantį man niekur neiti, bet nematau priežasties paisyti nurodymo. Nieko bloga neatsitiks, jei užsuksiu į parduotuvę.

Sudariusi sąrašą įsisupu į palatą, paieškau kepurės ir raktų, tuomet, kai viską aptinku, įkišu ranką į dešinę kišenę tikrindama, ar juos pasiėmiau, prie laukujų durų dar sykį pasitikslinu, ar įsidėjau raktus. Ant šaligatvio boluoja

pernakt suplotų sraigių dėmelės. Po lietingo vakaro gatvę amžinai nusėja šimtai aukų. Bet iš kur tos žymės atsiranda, klausiu savęs, kokia sraigės kūno dalis taip nubalina dėmes?

— Ir tu, sraige, nežiopsoki.

Norėdama geriau į jas įsižiūrėti susilenkiu, kiek tik išdrįstu. Nenučiuoju, iš kur į galvą šovė tokia frazė, bet ji veikiausiai byloja, kad sraigėms trūksta atsargumo. Privaliau neužmiršti grįžusi namo pasidomėti, kas pasakė tuos žodžius.

Parduotuvė įsikūrusi netoliese, tačiau, kol iki jos nusigaunu, gerokai pavargstu ir kažkodėl vis ne ten nusuku, tad kaskart tenka vis iš naujo apeiti kvartalą. Tarsi būčiau persikėlusį atgal į karo pabaigą. Anuomet žingsniuodama į miestą dažnai pasiklysdavau, nes dėl subombarduotų statinių priešais netikėtai išplisdavo atviros erdvės arba kelia pastodavo krūvos plytų, mūrų ir sulaužytų baldų.

„Carrow’s“ krautuvėlė nedidelė, prigrūsta man nereikalingų daiktų. Būtų šaunu, jeigu nesibaigiančias alaus eiles kas pakeistų naudingesniais produktais. Bet šioje vietoje parduotuvė veikia nuo mano vaikystės laikų. Ženklas pakeistas vos prieš kelis metus. Dabar ant jo puikuojasi „Coca-Cola“, o „Carrow’s“ prislėgtas apačioje kaip atsitiktinis priedas. Akimis permetu pavadinimą, ištariu jį balsu, žengiu vidun ir sustingusi prie lentynos su dėžutėmis pradedu garsiai skaityti pirkinų sąrašą. „Ricles“, „Shreddies“ ar kažko panašaus.

— Kiaušiniai. Pienas... klausukas... šokoladukai. — Pavartau popieriaus skiautę, kad ją apšviestų saulė. Krautuvėje tvyro malonus kartono kvapas, ir aš pasijuntu lyg įsmukusi į namų podėlį. — Kiaušiniai, pienas, šokoladukai. Kiaušiniai, pienas, šokoladukai.

Sakau žodžius, bet mintyse nematau, kaip tie objektai atrodo. Gal jie slypi vienoje iš priešais iškilusių dėžių? Šliurendama po parduotuvę be paliovos murmu sąrašo punktus, tačiau jie po truputį praranda savo prasmę ir kuo toliau, tuo labiau primena skanduoję. Popierėlyje užrašiau ir „aguročiai“, bet vargu ar jais čia prekiaujama.

— Ponia Horšam, ar galiu kuo padėti?

Kai Regas persisveria virš prekystalio, pilkas jo nerpinis išsipučia, nuslysta plastikiniu dubeniu su pigiais saldainiais ir apkloja juos pūkeliais. Jis stebi, kaip vaikštinėju. Smalsuolis. Nežinau, ką taip saugo. Na, gerai, sykį išėjau laukan nesusimokėjusi už pirkinį. Tai kas? Tėpaėmiau maišelį salotų. O gal aviečių uogienės stiklainį? Nepame- nu. Betgi jis atgavo nuosavybę, ar ne? Helena ją sugrąžino, ir tuo viskas baigėsi. Beje, pats irgi daro klaidų — ne kartą man atidavė per mažai gražos. Parduotuvę valdo ištisus dešimtmečius ir jau galėtų eiti užtarnauto poilsio. Kita vertus, jo motina plūšėjo iki devyniasdešimties, tad Regas, manau, dar šiek tiek čia pasiliks. Senutei pagaliau atsisakius darbo, nuoširdžiai apsidžiaugiau. Kai užsukdavau į „Carrow’s“, toji moteris nuolat mane erzindavo, nes būdama mergaitė paprašiau jos priimti laišką, kurį vyliausi gauti. Parašiau žudikui, bet nenorėjau, kad jo žinutė pasiektų mano namus, tad vietoj savosios, brūkštelėjau kino žvaigždės pavardę. Jis taip ir neatsakė, tačiau Rego motina galvojo, kad laukiu meilės laiško, ir iš to šaipydavosi netgi tuomet, kai santuokoje jau buvau nugyvenusi daugel metų.

Ką aš ketinau įsigyti? Suku ratus aplink pilnas lentynas, ir jos šnairuoja į mane, o iš apačios dėbso purvinas, supleišėjęs mėlynas ir baltas linoleumas. Krepšelis tuščias, bet, jei neklystu, parduotuvėje slankioju jau kurį laiką; Re-

gas nuo manęs nenuleidžia akių. Tiesiu pirštus į kažkokį objektą: jis sunkesnis, nei tikėjausi, ir mano ranka nulinksta neišlaikiusi svorio. Paėmiau persikų skiltelių skardinę. Ką gi, tiks ir ji. Į krepšį įsidedu dar kelias, užtraukiu rankenas iki alkūnės linkio. Pakeliui iki prekystalio jaučiu, kaip šoną gremžia plonos metalinės grotelės.

— Jūs tikrai atėjote konservuotų persikų? — klausia Regas. — Nemažai jų įsigijote vakar.

Nuduriu žvilgsnį į krepšį. Tai tiesa? Pirkau jų ir vakar? Pardavėjas atsikrenkščia, ir aš matau, kad jo akys linksmi žybsi.

— O taip, tikrai, — ryžtingai atsiliepiu. — Aš galiu nusipirkti persikų skiltelių, jei tik jų noriu.

Jis kilsteli antakius ir darbuojasi prie kasos. Laikau galvą aukštai iškeltą, stebiu, kaip Regas kiša skardines į plastikinį maišą, kurį turėsiu neštis, bet mano skruostai kaista. *Ko* išties atklydau į krautuotę? Panaršiusi kišenę užčiuopiu mėlyną popiergalį su savo braižu: *Kiaušiniai. Pienas? Šokoladukai*. Čiumpu „Dairy Milk“ batonėlį ir įmetu jį į krepšį — apsirūpinu bent vienu sąraše įvardytu pirkiiniu. Tačiau persikų atsisakyti negaliu, kitaip Regas iš manęs pasijuoks. Sumoku už skardines ir, dusliai jomis žvangindama, nupėdinu keliu. Slenku lėtai, nes maišas sunkus, be to, petį ir pakinklį varsto skausmai. Atsimenu laikus, kai man einant — bemaž skuodžiant, — iš namų ir atgal, statiniai tartum lėkdavo pro šalį. Mama vėliau klausdavo, ką mačiau, ar lauke sukinėjosi kaimynai, ką manau apie vieną ar kitą naują kiemo tvorą. Aš nieko nepastebėdavau; viskas stačiai prašvilpdavo pro mane. Dabar turiu marias laiko iki valios prisizvalgyti, bet nėra kam papasakoti apie regėtus vaizdus.